

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 2. aprila 1873.

O b s e g: Razglas zarad semen svilnih črvičev. — Kako stoji s turško govejo kugo? — Iz cesarske postave zoper Turško govejo kugo od 29. junija l. 1868. — O Švicarskem sirarstvu. — Omika in pot do nje. — Kako bivši minister dr. Schäffle pojasnjuje politiko ministerstva Hohenwartovega. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas

zarad semena svilnih črvičev.

Kmetijska družba na Kranjskem si je prizadjala, iz državne denarne podpore zdravega semena svilnih (židnih) črvičev rumenega plemena „Nostrana“ imenovanega iz celičnega zaroda v Gorici in Rovinji nakupiti.

Kranjskim svilorejcem prodaja to seme za polovico cene, po kateri ga je ona kupila, tedaj 1 lot po 3 gold. 50 krajc. Učiteljem ljudskih šol pa, kateri imajo murbovih dreves ter obljubijo, da bodo v izrejevanji tudi svojo šolsko mladino podučevali, ga dá $\frac{1}{4}$ lota brezplačno.

Kdor tedaj želi tega semena kaj dobiti, naj se nemudoma in zadnji čas v 8 dneh pismeno ali osebno oglasi v pisarnici kmetijske družbe v Ljubljani v Salendrovih ulicah Nr. 195.

Glavni odbor družbe kmetijske
v Ljubljani 29. marcija 1873.

Kako stoji s Turško govejo kugo?

Na to vprašanje moramo dati prav žalosten odgovor. Zatosila se je kuga, kakor so „Novice“ zadnjič povedale, po Hrvaških bušah najpred v Praše poleg Mavčič, kjer je poginilo dvoje goved in se jih je moralo pobiti potem 9 bolnih in 15 še na videz zdravih enemu gospodarju; pozneje se je zanesla kuga iz hleva tega gospodarja še v hlev sosedov. Iz Praš je ostalih 5 buš lastnik gnal v Kranj na sejm in kupec iz Rajble na Koroškem jih je ondi postavil v neki hlev, kjer je po njih okuženo domače govedo kmalu potem zbolelo in poginilo. Komisija je tu dala 14 deloma bolnih deloma zdravih goved pobiti. Iz tega hleva je prišla ena krava na Klanec poleg Kranja, ki je menda že tudi poginila. Na sejmu v Kranji 10. sušca je neki kajžar iz Smelednika kupil kravo, ki je 28. dne t. m. bolna pobita bila in komisija je istemu kajžarju potem dala še dvoje goved pobiti. Omenjenih 5 buš je gori omenjeni Korošk kupec iz Rajble na sejmu v Kranji kupljenih po Gorenski železnici peljal na Koroško; ni še znano, kako, ali znano je to, da v Ratečah na Gorenskem in v Rovtah blizu Trbiža se je tudi vnela kuga. Bati se je, da iz sejma Kranjskega ne bi se bila od onih 5 buš zatosila še kam drugam po živini, ki je v dotiki bila z bušami.

Tudi najnevarniši Tomaži zdaj sami vidijo, kako strašno nalezljiva je ta bolezen, za katero ni po celém

svetu nobenega zdravila znanega kakor za človeško kugo ne. *) Vsa ta kuga pa se širi le po nalezbi. Gotovo se obvaruje gospodar, kateri svojo živino, pa ljudi, ki jej strežejo, tako zapre v svoji hiši, da za čas kuge ne pridejo ne z drugo živino, ne z ljudmi v dotiko. To je edina, pa prav gotova pomoč. Zato zapoveduje postava, da se iz začetka kar brž pobije vsa kužna živina in taka, ki je bila s kužno v dotiki (za pobito dobí lastnik odškodovanje iz cesarske kase, če ni sam kaj kriv); zato se vpelje zaprtija, zato se prepovedó živinski sejmi, zato druge dežele iz kužne dežele ne pusté ne živine ne kaj drugega v svojo deželo drugač kakor po železnici in s spričali od zdravstvene komisije, če dežele potrebujejo mesá. Če je kje tako skrben in marljiv župan kakor v Kranji g. Jugovic in v Smeledniku g. Keršič, je pač velika sreča za celo sosese, da se na tanko spolnujejo gosposkine in zdravniški ukazi.

Naj po vsem tem zdaj povemo, da je c. k. deželna vlada 26. sušca oklicala sledeči

r a z g l a s.

„Komisija za kugo je 24. dan t. m. za gotovo postavila, da je v Prašah, Mavčiške občine Kranjskega okraja, pa tudi v mestu Kranji, povsod v eni hiši, prava goveja kuga, kamor se je zanesla po Hrvaških bušah. Da se razširjenju te kuge v okom pride, so se nemudoma vpeljale najostrejšje policijske naredbe in vo-jaki na pomoč vzeli.

To se očitno razglašá s to opombo, da se pričakuje od županij pa tudi od vsacega posamnega prebivalca, da pripomorejo c. kr. okrajnim gosposkam, kar koli je mogoče, k izvrševanju po postavi od 29. junija 1868. l. predpisanih zaukazov, da se kuga ne razširi dalje po deželi iz gori imenovanih dveh krajev. Pa že zdaj se je bati, da seže dalje po deželi, ker se je 17. dan t. m. 5 buš iz Praš na sejm v Kranj prignalo, ondi pa prodalo nekemu neznanemu kupčevalcu z živino, kateri jih je, kakor pravijo, proti Trebižu gnal.

Ne samo postava, temuč tudi lastna korist vsacega, kdor kaj živine ima, zahteva to, da zdaj brž dotičnemu okrajnemu glavarstvu na znanje dá, ako mu zbolí ktero govedo, ovca ali koza“.

*) Neki dobrovoljni Matevž Močnik v Davči nam piše, da je iznajdel novo zdravilo za to kugo in to je cepljenje kužnine kakor pri otrocih. — Na to moramo odgovoriti le to: Govedom cepiti kugo kakor otrokom kozé, je že stara, pa po obilih žalostnih skušnjah zavrzena reč. Že leta 1779 (tedaj bo kmalu 100 let), kar je zdravnik Salhov svetoval cepljenje goveje kuge; al nevarnost pri tem je tolika, da pogine živina in se kuga s tem še le prav zatrosi, da si po celém svetu noben zdravnik ne upa le ziniti o cepljenji kuge. Vred.